

N:o 103.

Af herrar **O. Persson** i Rinkaby och **N. Svensson** i Olseröd,
*om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande
 och framläggande af förslag till ändring i visst fall
 af gällande bestämmelser rörande lossning af in-
 teckning.*

Lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879, §§ 11, 12 och 26, föreskrifver, att alla jordegare, som hafva nytta af ett vattenafledningsföretag, äro skyldiga att deri ingå i mån af samma nytta.

Om emellertid en jordegare, af brist på medel, eller emedan han anser att företaget icke gifver den fördel, som motsvarar kostnaderna, ej vill ingå i företaget, har han, enligt § 76 i nämnda lag, rätt att afsäga sig delaktighet deri. Följden af afsägelsen är, att, sedan frågan om jordförbättringens värde blifvit slutligen afgjord, af den afsägandes genom företaget förbättrade jord skall utbrytas och de kvarstående delegarne tillskiftas så stor del, som enligt uppskattning jordförbättringens belopp utgör af jordens hela värde i dess skick efter företagets fullbordande.

Såsom ersättning för de ökade kostnader, hvilka till följd af afsägelsen drabba de kvarstående delegarne, erhålla dessa en från den afsägandes hemman utbruten jordlott. Denna vinst kan emellertid ofta blifva af ringa eller intet värde. Somliga anse nemligen, att den utbrutna jorden, äfven efter företagets fullbordande och sedan lagfart vunnits å nämnda jord, häftar för samma inteckningar som stamhemmanet. Sålunda har det händt, att domare i gravationsbevis angående den utbrutna lägenheten upptaga stamhemmanets inteckningar såsom besvärande jemväl lägenheten.

För den nye egaren af lägenheten medför detta förhållande åtskilliga olägenheter. Egaren af stamhemmanet kan komma på obe-

stånd; hans fastighet säljes på exekutiv auktion, och den utbrutna lägenheten, som är gemensamt in-tecknad med stamhemmanet, säljes med detta. Den nye egaren har vidare ringa utsigt att kunna sälja en dylik afsöndring, å hvilken hvila in-teckningar till måhända högst betydliga belopp. Icke heller kan han, ehuru å lägenheten vunnits lagfart, för egen räkning låta in-teckna densamma med utsigt att kunna belåna den in-tecknade handlingen.

Såsom exempel på ofvan anmärkta olägenheter må nämnas, att vid ett vattenafledningsföretag i Skåne, uti Yngsjö, Åhus, Olseröd och Vidtsköfle byar, omfattande en areal af omkring 2,800 tunnland, omkring 127 tunnland frångått hemman, hvars egare afsagt sig delaktighet i företaget. Af dessa 127 tunnland hafva bildats 28 sjelfständiga fastigheter. I gravationsbevis angående dessa hafva upp-tagits samtliga in-teckningar, som besvära de stamhemman, från hvilka utbrytning skett.

I fråga om naturen af jordlägenhet, som till följd af vattenafledningsföretag afsöndras, af den orsak att innehafvaren icke velat i företaget deltaga, stadgar kammarkollegii kungörelse den 25 juni 1869 (jfr. kongl. brefvet den 18 december 1868), "att ifrågavarande slags lägenheter, hvilka, ehvad de afsöndrats från krono-, skatte- eller frälsehemman, blifva till naturen lika med jord af den yppersta frälse-natur och ej ens äro underkastade extra rotering, böra i jordeboken införas under frälsetitel med anteckning om deras tillkomst och den frihet, de i följd deraf åtnjuta." Dylika lägenheter äro så-lunda fria från rotering och grundskatt, men den nye egaren kan ej få lägenheten frigjord från in-teckning, med mindre stamhemmanets samtliga in-teckningshafvare dertill lemna sitt samtycke; och att träffa sådan godvillig öfverenskommelse torde ofta vara svårt, om icke omöjligt, då man betänker, att in-teckningshafvare kunna vara okända eller vistas utrikes.

Den föregående framställningen torde ådagalägga, att de öfverklagade olägenheterna för den nye egaren till den utbrutna jorden äro mångahanda; och dessa olägenheter framstå allt bjertare, ju mera allmänheten lär att begagna sig af de medel till torrlägg-ningsföretags bringande till stånd, som ifrågavarande lag erbjuder. Beträktar man nu saken från deras synpunkt, hvilka hafva in-teckningar i stamhemmanet, torde man finna, att deras intresse af att lägenheten betungas med stamhemmanets in-teckningar, icke är förenligt med rättvisa och billighet. Innan vattenafledningsföretaget verkstälts,

omfattar inteckningshafvarens panträtt exempelvis 10 tunnland. Deras värde var före aftappningen 500 kronor, men efteråt 1,000 kronor. Stamhemmanets egare, som icke vill i företaget ingå, skall i sådant fall afstå 5 tunnland. Stamhemmanets värde, fastän jordarealen minskats från 10 till 5 tunnland, är oförändradt eller 500 kronor. Om nu inteckningar i stamhemmanet, meddelade före företagets verkställande, skulle anses vidlåda de, så att säga, genom andras än hemmansegarens försorg nybildade fastigheterna, så skulle inteckningshafvare göra en oskälig vinst på deras bekostnad, som verkställt företaget.

Lagen den 20 juni 1879 har i § 71 meddelat föreskrifter för det fall, att fast egendom, i följd af de i 3 kap. i berörda lag (angående vattenverk) gifna bestämmelser blifvit afträdd, och den nye egaren, som inlöst fastigheten, vill hafva densamma frigjord från inteckning för fordran, som icke kunnat ur löseskillingen gäldas. (Jfr. härmed stadgandet i expropriationslagen den 14 april 1866 § 26 samt inteckningslagen § 23).

Det torde ifrågasättas, huruvida icke ofvan anmärkta missförhållanden lättast kunna afhjelpas derigenom, att i ifrågavarande lag af den 20 juni 1879 intagas bestämmelser, på grund af hvilka inteckningar, meddelade före vattenafledningsföretags fullbordande, må kunna, efter ansökan af delegare i företaget, som å utbruten jord erhållit lagfart, dödas utan hinder deraf, att inteckningshandlingen ej kan i hufvudskrift företes.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana lagbestämmelser, att derigenom jord af ofvan antydda beskaffenhet, som utbrutits från hemman, må kunna frigöras från inteckning för fordran, vidlådande stamhemmanet, utan hinder deraf att inteckningshandling ej företes i hufvudskrift.

Stockholm den 27 januari 1894.

Ola Persson,

Riksdagsman för Villands härad.

Nils Svensson,

Riksdagsman för Gärds och Albo härad